

ПОЗИЦІЯ КОАЛІЦІЇ

ЩОДО ЗНЯТТЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ
НА ПЕРЕТИН КПВВ НА МЕЖІ ТИМЧАСОВО
ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Рекомендації напрацьовані експертами громадських організацій, які входять до неформальної Коаліції організацій, що опікуються питаннями захисту прав осіб, постраждалих від конфлікту.

Рекомендації підготували:

Альона ЛУНЬОВА, Центр прав людини ZMINA,
<https://zmina.ua/>

Олександра ДВОРЕЦЬКА, Офіс з розробки гуманітарної політики

Артемчук ВІОЛЕТА, ГО «Донбас СОС»,
<http://www.donbasssos.org>

Ольга КУРИШКО, ГО «Крим СОС»,
<http://krymsos.com/>

Анастасія ОДІНЦОВА, БФ «Право на захист»,
<http://www.r2p.org.ua>

Юлія КІШЕНКО, БФ «Восток-СОС»,
<http://vostok-sos.org/>

Ольга Скрипник, Кримська правозахисна група,
<https://crimeahrg.org/uk/>

Фото для обкладинки надано БФ «Восток-СОС».

КОНТЕКСТ

Починаючи з 22 березня 2020 року, в Україні запроваджено карантинні обмежувальні заходи, спрямовані на протидію поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). Ці обмеження, зокрема, передбачали часткове припинення пропуску осіб через КПВВ на лінії розмежування й адміністративному кордоні з тимчасово окупованими територіями. Перші обмеження щодо перетину почали діяти з 7 березня для КПВВ на лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей. Утім, уже 16 березня, відповідно до наказу командувача Об'єднаних сил, було запроваджено обмеження щодо перетину лінії розмежування на КПВВ з тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей, а з 22 березня перетин лінії розмежування було фактично припинено в обох напрямках, почав діяти наказ командувача ООС «Про повне припинення перетину на невизначений строк». При цьому залишалась можливість перетину «за наявності критично важливих життєвих обставин» і можливість здійснювати перетин представниками міжнародних організацій. 14 березня 2020 року Уряд прийняв розпорядження № 291-р, за яким було введено обмеження перетину адмінкордону з тимчасово окупованою територією АР Крим та м. Севастополя.

Пізніше в березні дзеркальні обмежувальні заходи було введено де-факто владою на тимчасово окупованих територіях України.

Слід зазначити, що на відміну від ситуації з адміністративною межею з Кримом, документа, згідно з яким було запроваджено заборону на перетин лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей, ніколи не було опубліковано. Жодних змін не було внесено до Порядку в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території в Донецькій та Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з таких територій, що згідно із Законом¹ визначається Кабінетом Міністрів України.

Виключенням з обмежень або заборони на перетин повинні були становити так звані «гуманітарні підстави», що передбачають наявність вагомих причин для перетину КПВВ на межі з окупованими територіями. За інформацією, отриманою з відкритих джерел 18 березня 2020 року, рекомендації про те, які підстави можуть бути визнані гуманітарними, надані Міністерству оборони України та Державній прикордонній службі України віце-прем'єр-міністром України – міністром з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Олексієм Резніковим. 11 травня 2020 року ДПСУ [опублікувала](#) інформацію про те, що з 22 березня командувач ООС надав 283 таких індивідуальні дозволи, з яких 236 було надано для перетину лінії розмежування в КПВВ «Станиця Луганська». При цьому зазначаємо, що у відповідний період лише на Гарячу лінію «Донбас СОС» надійшло більше 2 200 таких запитів, більшість яких стосується перетину лінії розмежування в Донецькій області.

Запроваджені обмеження перетину лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей, а також адміністративного кордону з АР Крим та м. Севас-

¹ Стаття 12 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях».

тополь призвели до значного скорочення кількості перетинів. Так, [за даними](#) ДПСУ, у березні 2020 року лінію розмежування перетнуло 593 тис. осіб, а адмінкордон з окупованою територією Криму – 84 тис. осіб (для порівняння: в березні 2019 року ці цифри були відповідно 1 149 тис. та 145 тис. осіб). Дані щодо кількості перетинів за квітень 2020 року наразі неоприлюднено.

З 11 травня в Україні відбувається поетапне зняття карантинних заходів. Проте, відповідно до плану зняття обмежень, [оприлюдненого](#) у квітні прем'єр-міністром України, відсутня інформація про відкриття КПВВ. Така ситуація створює уявлення про тимчасово окуповані території України як території, що не лежать у полі зору й уваги уряду України. З громадянами, які проживають на тимчасово окупованих територіях і не можуть відвідати родичів, отримати медичну допомогу, адміністративні послуги тощо, не ведеться комунікація щодо карантинних заходів, що не сприяє побудові довіри до уряду й подальшому процесу реінтеграції. Фактично, інформацію про обмежувальні заходи вони отримують лише від окупаційних адміністрацій. Слід зазначити, що по інший бік лінії розмежування опинилася велика кількість людей, які фактично проживають на підконтрольній Україні території, але зараз не можуть виїхати на роботу та / або об'єднатися з сім'єю. Фактично від середини березня в країні відбуваються дезінтеграційні, а не реінтеграційні процеси.

НАСЛІДКИ ОБМЕЖЕНЬ

Існуючі обмеження або заборона на перетин лінії розмежування / адміністративного кордону має значні негативні наслідки для людей, які проживають на тимчасово окупованих територіях або мають там постійну реєстрацію.

За даними ГО «Донбас СОС», БФ «Право на захист», БФ «Восток-СОС», із початку введення карантинних заходів² зафіксовано 3 581 звернення з питаннями щодо режиму роботи пропускних пунктів, підстав перетину лінії зіткнення, отримання роз'яснень щодо гуманітарних підстав перетину КПВВ з тимчасово окупованими територіями Донецької та Луганської областей. За цей час 225 звернень надійшло на гарячу лінію ГО «Крим СОС».

Причинами необхідності перетину заявники зазначали такі:

- **об'єднання родин.** При звертаннях було вказано, що через закриття КПВВ не можуть потрапити до важкохворих членів родини, малолітніх дітей (у багатьох випадках хворих або дітей з інвалідністю), людей похилого віку, які потребують постійного піклування;
- **лікування** (операції, проходження курсів хіміо- та радіотерапії, заміну суглобів, операції на очах) та / або отримання лікарських засобів для лікування хронічних хвороб (онкологічних, серцево-судинних, АРТ-терапії для підтримки ВІЛ-інфікованих);
- **отримання та оформлення пенсійних і всіх видів соціальних виплат;**
- **отримання документів** (паспортів, свідоцтв про народження, проходження медичних комісій для груп інвалідності);
- **доступ до грошових коштів;**
- **інші причини** (робота, догляд за маломобільними або хворими родичами та ін).

Цей перелік причин буде збільшуватися з відновленням повноцінної роботи органів державної влади на підконтрольній уряду України території, відновленням роботи підприємств та установ, а також з початком навчання в закладах освіти, стартом вступної кампанії тощо. Крім цього, що довше люди не мають можливості повернутися до місць свого фактичного проживання, то більше громадян України може опинитися в складних життєвих обставинах, без засобів для існування, догляду близьких людей.

² станом на 16.05.2020.

РИЗИКИ Й МІНІМІЗАЦІЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Карантин в Україні, як і в багатьох інших країнах світу, де він був запроваджений, має значні негативні наслідки для економіки, суспільного життя. У деяких країнах карантин став причиною значного обмеження громадян у їхніх правах і свободах. Утім, саме завдяки запровадженим заходам можна говорити про перспективи взяття під контроль поширення респіраторної хвороби COVID-19 у світі загалом і в Україні зокрема.

Разом з тим, під час розробки рішень щодо продовження терміну дії карантинних обмежень чи поступового виходу з карантину необхідно враховувати інтереси різних груп, які можуть зазнати непропорційно великих негативних наслідків цих обмежень. Зокрема, такою групою є особи, які постійно чи тимчасово проживають на окупованих територіях України, а також внутрішньо переміщені особи. Саме тому під час розробки загальнонаціонального плану виходу з карантину необхідно врахувати потенційні ризики для мешканців окупованих територій, що спричинені тривалим обмеженням свободи пересування, та знайти шляхи мінімізації цих ризиків. У цьому контексті необхідним є *перегляд раніше оприлюдненого урядового плану зняття карантинних обмежень з метою забезпечення поетапного відкриття КПВВ на лінії зіткнення та на адміністративному кордоні з тимчасово окупованими територіями України.*

Незалежно від того, які саме рішення для мешканців окупованих територій міститиме цей план, *усі його елементи повинні бути максимально широко комуніковані, зокрема й через канали громадських і міжнародних організацій з тими, хто проживає в окупації.*

Окремої уваги з боку Міністерства реінтеграції потребує питання введення командувачем ОС обмежень щодо пересування згідно із Законом України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях». Дійсно, такі повноваження командувача ОС передбачені законом у разі реальної загрози життю та здоров'ю осіб, які перетинають лінію розмежування, однак вони були орієнтовані на надання таких виключних повноважень командувачу ОС у період бойових дій. Недостатньо обґрунтовано сьогодні надавати право одноосібно приймати рішення командувачу ОС щодо питань, пов'язаних з пандемією COVID-19, оскільки обмеження повинні бути такими, що відповідають загрозі та співвідносні з потенційною шкодою від їх запровадження. Навіть більше, є різниця між процедурою впровадження обмежувальних заходів щодо перетину КПВВ (свобода пересування) для тимчасово окупованих територій Донбасу та Криму (обмеження перетину адміністративної межі введені Розпорядженням КМУ від 14.03.2020 № 291-р). Якщо в умовах активізації бойових дій виправданим є одноосібне оперативне обмеження свободи пересування командувачем ОС, то в питаннях тривалого обмеження прав людини, з поетапним зняттям таких обмежень *логічно впроваджувати такі дії за допомогою рішення уряду, що також передбачено абзацом третім статті 12 вищезгаданого Закону.* Крім того, *необхідно зробити прозорим для людей порядок перетину лінії розмежування / адміністративного кордону за наявності гуманітарних підстав, уточнити їх перелік у нормативному документі, залишивши дискрецію для прийняття рішень представниками ДПС (для нерегламентованих випадків).*

Оскільки наразі окупаційні органи влади вводять зі свого боку обмеження для перетину лінії розмежування з окупованими територіями³, доцільно *винести питання перетину й відкриття КПВВ на обговорення під час засідання Тристоронньої контактної групи, оскільки для проїзду людей перетин і відкриття КПВВ має відбутися з обох боків лінії зіткнення.*

Крім загальних рекомендацій щодо мінімізації ризиків виходу з карантину, варто детально зупинитися на окремих питаннях.

1. Відкриття КПВВ для перетину

- 1.1** Одномоментне відкриття всіх КПВВ може різко збільшити навантаження на них. Особливо складною може виявитися ситуація на КПВВ «Станиця Луганська», оскільки це єдиний КПВВ у Луганській області. До того ж він призначений тільки для пішого переходу й робить неможливим переміщення приватним транспортом.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- винести на порядок денний найближчого засідання тристоронньої контактної групи (ТКГ) відкриття нового КПВВ у Луганській області (КПВВ «Золоте»), розглянути можливість перенесення КПВВ на невелику відстань для того, щоб мешканці підконтрольної українському уряду території населених пунктів Золоте-4 та с. Катеринівка не були вимушені перетинати КПВВ щодня.

- 1.2** При відкритті КПВВ може виникнути ризик великого скупчення людей, які мають потребу перетнути лінію розмежування в обидві сторони, що у свою чергу збільшить ризик інфікування COVID-19. КПВВ не оснащені відповідним чином, аби гарантувати безпечні умови праці для співробітників у зв'язку з епідемією: відсутні спеціальні модулі, які б дозволяли мінімізувати контакт із потенційними інфікованими на COVID-19, відсутні захисні костюми, респіратори тощо.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- забезпечити функціонування КПВВ, задіюючи всі ресурси (робота всіх віконець контролю для зменшення скупчення людей, зокрема й завдяки відповідній розмітці для дотримання соціального дистанціювання);
- забезпечити присутність державної медичної допомоги на КПВВ відповідно до кількості бажаних перетнути КПВВ, зокрема осіб похилого віку та інших осіб, які належать до груп ризику;
- забезпечити належні умови перевезення людей від КПВВ до лінії розмежування та у зворотному напрямку;
- забезпечити проходження обмеженої кількості людей через КПВВ;
- обладнати всі КПВВ пунктами скринінгу та дезінфекції, індивідуальними засобами захисту, експрес-тестами.

- 1.3** На окупованих територіях Донецької та Луганської областей залишилося багато осіб похилого віку (пенсіонерів). Частина з них є отримувачами пенсії на підконтрольній уряду України території. Оскільки зазвичай пенсія – єдине джерело для забезпечення їхнього існування, ці пенсіонери матимуть природне бажання отримати свої пенсійні виплати. Зробити це вони зможуть виключно на підконтрольній уряду України території, для чого необхідно перетнути КПВВ. Велике скупчення осіб похилого віку може призвести до збільшення кількості ситуацій, під час яких необхідним є надання екстреної медичної допомоги.

³ Окупаційна влада з боку території Криму також увела заборону перетину адміністративного кордону, проте наразі не існує переговорних майданчиків, де ця тема могла би бути піднята.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- поетапне відкриття КПВВ з обмеженнями за віком. Зокрема, виключити групи ризику (літні люди (60+), люди з ознаками ГРВІ та ін.) з переліку дозволених для перетину КПВВ на першому етапі відкриття (цей етап може тривати 14 днів). При цьому варто зберегти можливість перетину КПВВ за наявності гуманітарних підстав;
- з метою зняття напруги серед літніх людей відносно термінів отримання пенсійних виплат провести роз'яснювальну кампанію «Ощадбанку» та ПФУ щодо термінів проведення верифікації, виплат тощо (розіслати смс від «Ощадбанку», оприлюднити інформацію на офіційних сайтах і сторінках у соцмережах, поширити інформацію в ЗМІ з поясненням причин цих заходів);
- від'єднати виплату пенсії особами, які проживають на окупованих територіях, від необхідності отримання ними довідки ВПО.

1.4 Відкриття КПВВ та різке збільшення кількості осіб, які перетинають лінію зіткнення / адміністративний кордон, в умовах відсутності до сьогодні легального транспортного сполучення, з можливістю планувати поїздки від КПВВ до інших населених пунктів, може призвести до повторного скупчення людей на території, прилеглої до КПВВ.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- майже повне припинення пересування громадян через КПВВ у Луганській, Донецькій областях та адміністративній межі між Херсонською областю та АР Крим дає можливість уряду, обласному керівництву й органам місцевого самоврядування налагодити роботу легального транспортного сполучення між КПВВ і населеними пунктами, де можна отримати державні послуги та продовжити подорож Україною, провівши конкурси на маршрути й запровадити онлайн-купівлю квитків (із збереженням можливої покупки квитків офлайн у касі) для можливості планування подорожі й відсутності черг і скупчення людей в очікуванні автобуса. До того ж це дасть можливість здійснювати контроль за перевізниками в частині обмеження за кількістю осіб, які одночасно перебувають у транспортному засобі.

1.5 Існуюча вимога обсервації (знаходження на самоізоляції) протягом 14 днів для осіб, які перетинають КПВВ, не буде ефективною при відкритті КПВВ для потоку осіб. Визначені ОВЦА для обсервації лікарні не мають належних умов. Єдина альтернатива – встановлення додатка «Дій Вдома». Однак не всі, хто перетинає КПВВ, мають змогу його встановити й використовувати, а ті, хто встановили, скаржаться на велику кількість програмних помилок застосунку.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- чітко визначити умови, за яких люди, які перетинають КПВВ, можуть потрапити в обсервацію чи самоізоляцію (з ознаками захворювання, члени сім'ї такої особи, які разом з нею перетинають КПВВ тощо);
- не запроваджувати вимогу обсервації для осіб, які перетинають лінію розмежування / адміністративний кордон на нетривалий час (один день);
- забезпечити якісні умови обсервації в межах Луганської, Донецької та Херсонської областей для осіб, які можуть її потребувати;
- забезпечити підвищений захист для робітників КПВВ та співробітників місць обсервації;
- забезпечити якісне тестування людей, які перебувають на обсервації (наразі в деяких опорних закладах Луганської області є в наявності неякісні експрес-тести).

1.6 Через значне навантаження на інфраструктуру населених пунктів, що наближені до лінії розмежування / адміністративної межі, а також на органи державної влади, є ризик, що мешканці

окупованих територій, які матимуть намір виїхати для отримання адміністративних чи інших послуг, не встигнуть проїхати до закриття КПВВ і будуть змушені перебувати біля них через відсутність достатньої кількості місць у пункті обігріву (палатці) ДСНС та належних житлових умов для такого перебування, нестачі фінансів і пропозицій на ринку для подорожньої оренди житла.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- за наявності місця на території КПВВ обладнати додаткову палатку ДСНС з можливістю перебувати там особам до відкриття КПВВ наступної доби, з дотриманням норм соціальної дистанції. Також якщо є змога, здійснювати всі можливі заходи для пропуску всіх осіб, які перебувають на території КПВВ до закінчення терміну його роботи, завчасно повідомляючи про неможливість опрацювати всі запити, у разі скупчення людей під кінець робочого дня, в окремих випадках – звертатися за дозволом про перетин до командувача ОС в позаробочий час.

1.7 З початком туристичного сезону й закриттям державних кордонів може збільшитися кількість громадян України, які матимуть бажання потрапити на територію окупованого Криму з туристичною метою.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- зберегти обмеження щодо пересування громадян на тимчасово окуповану територію АР Крим та міста Севастополь з туристичною метою до 1 жовтня 2020 року, передбачивши пересування за ознакою реєстрації на ТОТ, наявності майна або близьких родичів, або гуманітарних підстав для відвідання півострова.

2. Реалізація права на соціальний захист

2.1 Особливо гострою буде проблема з пенсіонерами – жителями тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, які намагатимуться потрапити на підконтрольну уряду України територію для отримання своєї пенсії. Це може призвести, зокрема, до значного навантаження на органи соціального захисту населення (органи ПФУ), куди будуть звертатися особи для проходження ідентифікації. Крім того, ризиком є нестача готівкових коштів у банкоматах, що розташовані в населених пунктах, наближених до лінії розмежування.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- продовжити на 90 днів з дня відміни карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), дію позитивних заходів, що спростили для ВПО та мешканців окупованих територій доступ до реалізації права на соціальний захист (зокрема, внести відповідні зміни до п. 3 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», а також до Постанов КМУ № 264 та 266 від 08.04.2020);
- забезпечити функціонування додаткових мобільних відділень «Ощадбанку» для проходження ідентифікації та зняття готівки на етапі, коли особам пенсійного віку дозволено перетинати КПВВ;
- проінформувати місцеве населення про дні, години прийому, коли органи пенсійного фонду, соціального захисту населення та «Ощадбанку» будуть приймати виключно осіб, які проживають на ТОТ (визначити на місцях, залежно від досвіду пікових навантажень і логістики наближення до КПВВ);
- рекомендувати ПАТ «Ощадбанк» продовжити дію платіжних карток, термін яких закінчується під час карантину, на 90 днів з дня відміни карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

2.2 Велике навантаження чекає також управління праці та соцзахисту по всій країні. Отримувачі соціальних виплат будуть змушені протягом місяця після закінчення карантину пройти верифікацію. Можна очікувати, що в результаті завантаженості працівників збільшиться термін розгляду заяв, і повернеться практика перевірок отримувачів соціальних послуг, що буде призводити до тимчасового припинення виплат. Крім цього, велика кількість людей, які не змогли цього зробити протягом карантину, звернеться для оформлення довідки ВПО та адресної допомоги. Є ризик виникнення черг, порушень прав отримувачів виплат у зв'язку з перевантаженням працівників УПСЗН, припинення виплат з подальшим оскарженням та перспективою судових процесів, що також призведе до навантажень на судову систему насамперед уздовж лінії зіткнення, що і без цього є недоукомплектованою судьями та працівниками суду.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- увести мораторій на перевірку місця фактичного проживання ВПО на 3-місячний термін з моменту зняття карантинних обмежень для пересування;
- системний підхід до врегулювання практики надання державних послуг у зоні, прилеглій до лінії зіткнення. Варто брати до уваги приклади м. Маріуполь, з пошуком донорського й інших видів співфінансування для відновлення роботи органів державної влади (як приклад першочергових об'єктів – будівля суду, ДМС та ЦНАП у Станиці Луганській) та побудови сучасних ЦНАПів та хабів уздовж лінії зіткнення в населених пунктах, що не перебувають у зоні активних бойових дій, та співвідносити ці проекти з реформою децентралізації для можливості надання якісних послуг у кожній ОТГ;
- продовжити термін проходження верифікації після зняття карантинних заходів до 90 днів з дня відміни карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19);
- у випадку, коли закінчення поточного шестимісячного терміну виплати грошової допомоги відбулося в період дії карантину, або обмежувальних заходів, пов'язаних з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), та протягом 90 днів з дня відміни карантину, призначити грошову допомогу на наступний шестимісячний термін автоматично в такому ж розмірі, у якому вона виплачується в поточний шестимісячний термін; якщо у складі сім'ї в цей період відбулися зміни, про це необхідно буде повідомити уповноваженому органу протягом десяти днів з дня виникнення таких обставин, зокрема засобами телефонного або електронного зв'язку.

3. Доступ до адміністративних послуг та отримання документів фізичними особами

3.1 Після зняття карантину збільшиться кількість людей, які звертатимуться за отриманням адміністративних послуг до органів влади в населених пунктах, наближених до лінії розмежування / адміністративної межі. Наприклад, вклеювання фото в паспорт по досягненню 25 та 45 років. У зв'язку з карантином деякі люди не встигли вклеїти фото вчасно. Однак, відповідно до підпункту 6 пункту 6 Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України⁴, обмін паспорта здійснюється, якщо особа досягла 25- чи 45-річного віку та не звернулася в установленому законодавством порядку не пізніше як через місяць після досягнення відповідного віку для вклеювання до паспорта зразка 1994 року нових фотокарток. Тобто існує висока вірогідність, що у підрозділах ДМС їм будуть пропонувати оформляти одразу ID-паспорт. При цьому на окупованих територіях особам, які отримують ID-паспорт, необхідно буде проходити додаткову процедуру «узаконення» цього документа (приблизно 5 000 рублів).

⁴ Постанова КМУ № 302 від 25 березня 2015 року.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- збільшити час роботи й кількість співробітників на прийомі в територіальних управліннях / відділах ДМС, УПСЗН, ПФУ та інших органах влади в населених пунктах поблизу лінії розмежування (кількість персоналу може бути збільшено за рахунок відряджень осіб з інших регіонів);
- передбачити створення додаткових робочих місць у територіальних управліннях / відділах ДМС, УПСЗН, ПФУ, підготувавши відповідні фінансові розрахунки таких пропозицій;
- збільшити кількість місць в електронній черзі для запису на прийом мешканців тимчасово окупованих територій;
- органам влади надати роз'яснення щодо застосування підпункту 3 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 17 березня 2020 року № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» щодо зупинення перебігу строків звернення за отриманням адміністративних послуг.

3.2 За час карантину мешканці окупованих територій не мали змоги звернутися до ДРАЦСів і судів для реєстрації фактів народження та смерті. Наразі існує виключно судова процедура встановлення цих юридичних фактів, а отже, після відкриття КПВВ збільшиться навантаження на органи ДРАЦС і суди. Так, наприклад, за перший та другий квартали 2019 року суди встановили 14 476 фактів народження та смерті, що відбулися на тимчасово окупованих територіях України (3 585 фактів народження та 10 891 факт смерті).

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- запровадити адміністративну позасудову процедуру визнання фактів народження та смерті, що відбулися на тимчасово окупованих територіях України.

4. Доступ до освіти

4.1 Хоча терміни проведення вступної кампанії в 2020 році зазнали [змін](#) (усі дати зсунуто на місяць (серпень) з урахуванням прогнозу розвитку епідеміологічної ситуації), для вступників з окупованих територій існує ризик неможливості виїхати на пробне ЗНО чи для збирання необхідних документів протягом червня–липня.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- внести участь у вступній кампанії в перелік гуманітарних підстав перетину лінії розмежування / адміністративного кордону;
- надати дітям і супроводжуючим їх дорослим право перетину КПВВ на першому етапі після їх часткового відкриття.

4.2 Виселення студентів останніх курсів навчання з гуртожитків після формального закінчення навчального року. Особливо вразливими будуть студенти-випускники ПТУ (18–19 років) із постійним місцем проживання на ТОТ. Очікуване відкриття КПВВ буде значно пізніше, ніж закінчення навчального року.

▼ МОЖЛИВІ РІШЕННЯ:

- продовжити можливість терміну проживання в гуртожитках до закінчення карантинних заходів і відкриття КПВВ випускникам, постійним місцем проживання яких є ТОТ.

ПОЗИЦІЯ КОАЛІЦІЇ

ЩОДО ЗНЯТТЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ПЕРЕТИН КПВВ
НА МЕЖІ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

